

**DANIEL PALAU VALERO,
PER LA GRÀCIA DE DÉU I DE LA SANTA SEU,
BISBE DE LLEIDA**

Observant el nostre voltant, prou vegades podrem copsar l'efecte de l'enviliment, la presència dels vicis, la perversió d'allò que vivim i ha estat desviat de la seva autèntica finalitat per a la que va ser creat, ideat o simplement fabricat, tot en un context de deshonestedat i depravació que suposa l'adulteració del que havia estat autèntic i precís, què ens parla del deteriorament dels valors, els usos i els costums. Es tracta de la corrupció, la concreció de la qual podríem fixar-la en un estat de decadència, contaminació o confusió, estretament relacionada amb el declivi espiritual o la seva mort, i considerada un dels efectes del pecat que va esdevenir de la caiguda de l'home al desobeir Déu (Gn 2, 17) i arruïnar la perfecció del món creat. És per això que podem considerar que la corrupció és un estat de contaminació moral i de decadència espiritual que es manifesta en la desobediència a Déu. És així que la corrupció esdevé una de les lacres de la nostra societat que afecta a qualsevol àmbit, arribant a imbuir i calar la ciutadania que veu en ella, especialment des del punt de vista cristià, una agressió al proïsme i, al mateix temps, al bé comú. Al primer llibre de Samuel es cita l'acceptació de regals i homenatges com a mitjà per a aconseguir favors: *Però els fills de Samuel no es comportaven com ell, sinó que anaven darrere els diners i acceptaven regals, violentant així el curs de la justícia* (1Sam 8, 3).

L'Església sempre ha considerat contrària a la voluntat de Déu la deixadesa en el respecte escrupolós al bé comú i a les normes que els diferents grups humans han anat establint per protegir-lo. El Dret Canònic conté un seguit de normatives i procediments d'actuació que alimenten, sostenen i emparen uns hàbits i una consciència vers el compliment de les normes, el respecte de les quals garanteix que no es produiran comportaments delictius. El mateix Jesús ens avisa ... *si no heu merescut la confiança en l'administració del diner, que és enganyós, ¿qui us confiarà els béns veritables?* (Lc 16, 11).

La manca de preocupació pel compliment normatiu ens porta cap a la corrupció què, generalment, està vinculada als diners, fent què aquests apareguin com el referent màxim de la nostra vida, convertint-se en el parany de qui busca seguretats que no ha trobat enlloc i al sentir-se segur amb els diners prescindeix de Déu. La humanitat, des dels diferents graus d'absència de l'amor, deixant-se emportar per l'ego, apaivaga la veritat que n'és l'única manera de donar vida a la justícia i de defensar l'amor. Les situacions que provoquen aquests comportaments es donen en tots els àmbits, civils i eclesials, col·lectius i personals, d'entitats públiques i privades, i produeixen dolor i estupor, més quan són institucions o persones què tenen la funció de vetllar per la correcta administració dels diners que són de tots, provocant que hi hagi qui es quedi sense el necessari per a viure perquè alguns hagin cedit a l'avarícia. Vèncer aquest allunyament de Déu és tasca de cada membre de l'Església, de cada entitat

(pública o privada), de cada família, cada comunitat, en definitiva de cada persona individual que ha de fer per tal de vèncer aquesta rêmora deshumanitzadora.

El no ser curós amb el compliment de les normes no sempre està relacionat directament amb els diners, pot ser el no respectar els drets dels que hom té contractats, els d'aquells que s'atansen com a usuaris o clients, els dels proveïdors,... sempre, però, està per darrera l'eliminació del gasto, l'estalvi, el baixar el cost del producte, la manca d'inversió en qüestions necessàries,... quan no la deixadesa, la mandra, la ignorància o la mala praxis que poden dur a la manca de respecte a la persona. Seguir Jesús suposa deixar-ho tot, com va fer ell, i abraçar voluntàriament l'austeritat i la pobresa de vida, compartint del que disposem per tal que alguns puguin tenir alguna cosa; superant tota llei ens emplaça a ser autèntics portant a terme la norma fonamental de l'existència humana: *Us dono un manament nou: que us estimeu els uns als altres tal com jo us he estimat. Així, doncs, estimeu-vos els uns als altres* (Jn 13, 34). *Si m'estimeu, guardareu els meus manaments* (Jn 14, 15). Crist ens mostra la seva voluntat i ens condueix des de la manera en què hauríem d'entendre la vida, essent la norma d'actuació que hauríem de seguir per tal de ser-ne realment com Ell va crear l'ésser humà.

Així doncs, estem cridats a complir les normes i les lleis en tant no atemptin contra la voluntat de Déu explicitada a la Bíblia, fent realitat allò de *doneu al Cèsar el que és del Cèsar, i a Déu el que és de Déu* (Mt 22, 21). El ser espirituals no ens eximeix, ans al contrari, de complir amb les normatives que la nostra societat i la mateixa Església han establert per a protegir, ajudar, millorar,... el bon desenvolupament del bé comú i fer que la vida tingui millor qualitat, les diferències socials no siguin tan escandaloses, els recursos tinguin una millor utilització i distribució quan sigui necessari. El fet de distingir entre els dos reialmes, l'espiritual i el del món, no ens diu que refugiant-nos en el primer ignorem el segon, tot al contrari, tenir la vista ficada en aquell ens ha d'interpel·lar per a abastar aquest en tot el que ens porti a la millora de les condicions dels qui hi som. Esser justos vol dir actuar d'acord amb la voluntat de Déu estimant-nos els uns als altres i atenent les necessitats físiques del món en el què vivim.

El Concili Provincial Tarraconense ens va exhortar *a avançar pels camins que són propis de la doctrina social de l'església. En concret a...* b) *Exigir-ne la coherent pràctica i el consegüent testimoniatge intraeclesial pel que fa als drets, a l'ús dels béns temporals i a l'ètica econòmico-social; intensificant el treball que l'Església du a terme vers els desfavorits, i a reconèixer en aquest treball la presència evangèlica de Jesús, el bon samarità, ens va exhortar a respectar els drets humans, reclamant que qui serveixen l'Església amb un treball professional han de gaudir de suficients mitjans d'existència i de les assegurances socials vigents i insta a basar la gestió econòmica diocesana en la comunió cristiana de béns, així mateix demana que es recordi que és contrari al manament de no robar: pagar salaris injustos; executar treballs mal fets i cobrar-los com a bons; defraudar en el comerç; malversar els béns, tant privats com socials; apropiar-se dels béns socials d'una empresa i usar-los privadament; corrompre's, els funcionaris; defraudar fiscalment; especular; i que és contrari a la disposició divina: malmetre la natura, abusar de les reserves naturals i no preservar de la seva extinció les espècies vegetals i animals.* (CPT, capítol 3, nº 78-79, 82-83, 87, 89, 91).

A més, s'ha de tenir en compte que la reforma del Código Penal espanyol va establir la responsabilitat de les persones jurídiques, produint-se una ampliació de l'àmbit del dret penal que afecta a tot tipus d'entitats i institucions amb personalitat jurídica pròpia, incorporant-se un ventall de delictes imputables a les persones jurídiques, senyalant la necessitat d'establir sistemes efectius de vigilància i control per a la seva prevenció i detecció, fent-se necessària

la implementació d'un Programa de Compliment Normatiu Penal d'acord amb el que estableixen els articles 31 bis i següents del Código Penal.

D'aquesta manera i d'acord amb el c. 1284 § 2.3, i també dels cc. 381§1, 391§1 i 392§2 del Codi de Dret Canònic, dispo el present

D E C R E T

- Art. 1er. - Constituir l'Oficina per al Compliment Normatiu de la Diòcesi de Lleida per a atendre la responsabilitat del Bisbat de Lleida com a persona jurídica recollida a la modificació del Código Penal espanyol (articles 31 bis i següents). El seu àmbit d'actuació seran les institucions, organismes i parròquies dependents directament de la Diòcesi
- Art. 2^{on}. - L'Oficina per al Compliment Normatiu de la Diòcesi de Lleida formarà part de la institució, el Bisbat, cooperant amb ella i ajudant-la, auxiliant els òrgans de govern de la mateixa. Serà un organisme col·legiat amb un mínim de quatre membres, depenent directament i en exclusiva del Bisbe per a que hi hagi connexió entre el treball realitzat amb independència i la pràctica executiva.
- Art. 3er. - Els seus components hauran de ser persones que siguin professionals en el seu àmbit, tot i que a l'Oficina per al Compliment Normatiu es dediquin com a voluntaris que presten un servei a l'Església.
- Art. 4^{art}. - Les seves funcions les hauran de desenvolupar de manera independent, sense dependre orgànicament de cap àmbit del Bisbat. Únicament hauran d'informar i assessorar al Bisbe quan hagi hagut alguna denúncia que sigui versemblant i, després de l'estudi pertinent, s'hagin de prendre mesures, o quan observin que s'està incomplint alguna normativa legal vigent, proposant-li al bisbe, en cada cas, com resoldre la situació
- Art. 5e. - Tindrà capacitat normativa sense que contravingui les normes i costums de la Diòcesi ni el Codi de Dret Canònic, així com cap normativa legal civil. Haurà de comptar amb autonomia funcional, administrativa i pressupostària. Haurà de ser eficaç i respondre als reptes actuals més enllà del que és exclusivament penal.
- Art. 6e. - Els seus informes (sobre sostenibilitat, financers, d'organització,...) estaran basats en la transparència per tal de generar la necessària confiança.
- Art. 7e. - Disposarà d'un canal ètic de denúncies (*Ley de protección del denunciante 2/2023 de 20 de febrero*), reclamacions,... incorporat a la pàgina web del Bisbat, de manera que pugui garantir l'anonimat de qui ho desitgi a l'hora d'exercir el seu dret a comunicar qualsevol circumstància relacionada amb l'Oficina per al Compliment Normatiu,

reclamar, presentar una queixa,... Aquest canal d'informació haurà de ser veraç i atès per un membre de l'OCN què assumirà la gestió donant resposta a les possibles manifestacions dels usuaris, descartarà aquelles comunicacions que no tinguin a veure amb l'OCN i tramitarà a la resta de membres les que sí procedeixin, essent aquests els que hauran de fer el procés d'interrogatoris-entrevistes en la indagació, per a fer arribar, si cal, el pertinent informe al Bisbe de la Diòcesi.

La persona denunciant podrà fer-ho, així mateix, per correu electrònic o per telèfon a l'adreça i el número que es farà públic al mateix canal ètic de denúncies.

Art. 8^è. - Les funcions de l'OCN:

- Reflexionar sobre l'estructura de govern de l'Oficina per al Compliment Normatiu, les seves competències, les funcions, les obligacions,... per incorporar-les en el projecte.
- Conèixer la normativa i disposicions legals aplicables al funcionament del Bisbat, tant de l'àmbit de la Comunitat Europea, estatals, autonòmiques, o locals, així com les pròpies de l'Església (CIC, disposicions diocesanes i acords o orientacions de la Conferència Episcopal).
- Redactar el projecte i el reglament de l'Oficina per al Compliment Normatiu de la Diòcesi de Lleida, incorporant en ell el mapa de riscos penals o que canviïn els codis de bones pràctiques alterant l'entitat, i de les faltes o delictes en els que es pugui incórrer des d'ella, així com els protocols de respostes normatives a diferents situacions, redactant-los quan no estiguin formulats prèviament (abusos a menors, qüestions ecològiques, assetjaments, finances, recursos energètics, malbarataments, tràfec d'influències, transparència,...).
- Una vegada estiguin redactats el projecte i el reglament, bàsicament les funcions hauran de ser les següents, sense perjudici de les que se'n puguin derivar per donar-les compliment:
 - Vetllar pel funcionament de l'entitat (el Bisbat) per tal que aquest es fonamenti en el compliment de totes aquelles normes i disposicions legals que se li puguin aplicar, tant de l'àmbit de la CE, estatals, autonòmiques, o locals, així com les pròpies de l'Església (CIC, disposicions diocesanes i acords o orientacions de la CEE).
 - Cercar les possibles millores que puguin conduir al bisbat cap al desenvolupament de les bones pràctiques, tot i que no estiguin recollides en cap legislació, ni s'estigui obligats per elles (encara que, segurament, sí s'estigui obligat pel comportament moral que ens mostra l'Església).
 - Estructurar i atendre el canal de denúncies i fer-lo operatiu per a que la informació arribi als membres de l'OCN, sigui fiable i garanteixi la protecció del denunciant, així com la presumpció d'innocència de l'acusat en el cas que sigui una persona física, es pugui determinar la veracitat, i l'Oficina pugui actuar sobre les "denúncies" presentades, tot per tal de resoldre possibles situacions que afectin a la dedicació dels treballadors o a les persones com a usuàries (fidels,...) o proveïdores del Bisbat.
 - Fer el seguiment del projecte (pla de treball) de compliment normatiu per tal que sigui una eina viva que respongui a les necessitats del Bisbat.
 - L'OCN té funcions de control, de supervisió i d'orientació tant del compliment de les normatives adients, com de les accions i maneres de fer, cercant el manteniment i implementació del codi de bones pràctiques.

Art. 9^è. - L'estructura de l'OCN serà la següent:

- Un mínim de quatre membres encarregats de portar a terme totes les funcions de la mateixa, actuant col·legiadament.
- Un d'aquests membres actuarà de director (coordinador, responsable, compliance officer,...).
- Un altre dels membres haurà d'assumir l'atenció del canal de denúncies, veient les que hi puguin aparèixer, decidint sobre si procedeix la seva atenció segons la inversemblança i la seva seriositat.
- La resta de membres hauran de col·laborar en la decisió de la resolució, cooperar participant en els interrogatoris i entrevistes, i participar en les tasques de l'OCN.

Art. 10^è. - El funcionament del canal ètic de denúncies:

- Existirà un espai per a aquesta finalitat a la pàgina web del Bisbat, amb la possibilitat de fer-ne la "denúncia" de forma anònima.
- Qui hagi de fer us d'aquest servei es comunicarà mitjançant la pàgina web del Bisbat, en l'espai dedicat al Canal ètic de denúncies.
- Així mateix es podran fer denúncies des de l'adreça electrònica de correu o pel telèfon, l'adreça i el número dels quals es farà públic al mateix Canal ètic de denúncies.
- El responsable del canal haurà d'assumir l'atenció, revisant la bústia periòdicament i seleccionant les comunicacions o queixes que hi puguin aparèixer, decidint sobre si procedeix la seva atenció segons la versemblança del que exposen, la seva seriositat i l'autenticitat amb la que s'expressin; rebutjant aquells escrits que es noti sobradament que no procedeix ser atesos.
- En cas que correspongui donar-li curs, presentarà la comunicació als membres de l'OCN i haurà de contactar amb el comunicant.
- Es produirà una entrevista amb el comunicant, si fos necessària alguna més també es farà.
- Així mateix es parlarà amb la part demandada si hi hagués.
- Els membres de l'OCN, feta la investigació i havent conegut el cas, col·laboraran en la decisió de la resolució, i presentaran un informe al Bisbe amb les seves conclusions i propostes.
- El Bisbe haurà de prendre, si cal, les mesures necessàries i adequades per a la superació de la situació i corregir el que calgui per millorar-la.
- En el cas que hi hagués presumpció de l'existència d'algun delictes es ficarà en mans de les autoritats civils; el responsable del canal (o varis membres de l'Oficina) haurà de parlar amb el denunciant per a donar-li explicacions.
- Si no hi hagués la sospita de delictes, l'OCN podria parlar amb el denunciant, exercint la mediació per a rebaixar o fer desaparèixer les tensions i malentesos que s'hagin pogut produir, i superar la situació.

Art. 11^è. - Les característiques dels membres de l'OCN.

- Els membres de l'Oficina per al Compliment Normatiu han de tenir una formació específica de caràcter professional (advocats, canonistes, empresarials, recursos humans, psicòlegs, relacions laborals,...) i comptar amb personal administratiu (una persona com a mínim) que estigui encarregada de la part burocràtica i al seu servei (no necessàriament exclusiu).
- En concret hauran de tenir les característiques següents:
 - Estimar l'Església i ser persones creients-practicants, amb esperança per tornar-se a aixecar i continuar estimant Déu en els moments d'enfonsament.
 - Cal esser humils, pacients i esperançats, capaços de ficar-se en el lloc d'un altre.
 - Cal créixer en bones pràctiques.
 - Tenir disponibilitat vers el bon fer per a desenvolupar l'encàrrec de vetllar pel compliment normatiu.
 - Tenir autenticitat en la seva manera de ser.
 - Gaudir d'actitud de servei i capacitat de coordinació i de treball en equip entre els membres de l'OCN.
 - Acceptar amb disponibilitat el fer aquest servei a l'Església.

Art. 12^è. - El marc jurídic, en el moment de la constitució d'aquesta Oficina per al Compliment Normatiu, és el marcat per les següents lleis:

Dins l'àmbit de la legislació civil a Espanya:

- La reforma del *Código Penal* espanyol que estableix la responsabilitat de les persones jurídiques..
- *Ley Orgánica 3/2018, de 5 de diciembre, de Protección de Datos Personales y garantía de los derechos digitales.*
- *Directiva (UE) 2019/1987* del Parlament Europeu.
- La *Ley de protección del denunciante 2/2023 de 20 de febrero.*
- *ISO 37301.*

Dins l'àmbit de l'Església:

- El *Codi de Dret Canònic* (CIC) en el que es basen moltes de les normes del compliment normatiu o directament apareixen en ell; especialment el Canon 471.
- La Encíclica "Laudato si".
- El Concili Provincial Tarraconense, capítol 3 (La sol·licitud pels més pobres i marginats), números 78-79, 82-83, 87, 89, 91.
- El *Decreto General de la Conferencia Episcopal Española sobre la Protección de Datos de la Iglesia Católica en España*, aprovats per la *recognitio* de la Congregació per als Bisbes de la Santa Seu amb data 22 de maig de 2018.

Art. 13^è. - El Bisbe de la Diòcesi de Lleida, escoltada l'opinió dels responsables de la Cúria als qui consulti, nomenarà els membres de l'Oficina per al Compliment Normatiu de la Diòcesi.

Art. 14^è. - A petició de l'interessat o quan el Sr. Bisbe tingui motius fundats per a fer-ho, podrà cessar un membre de l'OCN, havent de nomenar un altre per a substituir-lo.

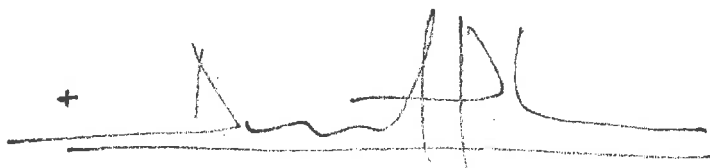
Art. 15^è. - El Bisbe de la Diòcesi de Lleida, en el cas que fos necessari, podrà deixar en suspens tant el projecte com el reglament de l'Oficina per al Compliment Normatiu i demanar als membres del mateix que confeccionin un altre, quedant aquell com a provisional en tant que no es redacti el nou.

Art. 16^è. - El present Decret entrarà en vigor al dia següent de la seva signatura i publicació, essent d'obligat compliment.

Per a la seva validesa, consideració i observança, ho signa el Bisbe de la Diòcesi de Lleida, l'onze de febrer de dos mil vint-i-sis.

+

+ Daniel Palau Valero
Bisbe de Lleida

Per manament de l'Excm. i Rvdm. Sr. Bisbe,
Juan Luis Salinas Sánchez
Secretari General - Canceller

